

PROTOKOL

5. sjednice
Mješovitog hrvatsko-njemačkog stručnog povjerenstva
za obrazovanje hrvatskih učenica i učenika
u Saveznoj Republici Njemačkoj
održane 17. i 18. ožujka 2011. godine
u Zagrebu, Republika Hrvatska

5. sjednica Mješovitog hrvatsko-njemačkog stručnog povjerenstva za obrazovanje hrvatskih učenica i učenika u Saveznoj Republici Njemačkoj, koja je uspostavljena na sjednici hrvatsko-njemačke Mješovite komisije za kulturnu suradnju od 17. do 19. svibnja 1995. u dvorcu Bežanec, Republika Hrvatska. Održala se 17. i 18. ožujka 2011. u Zagrebu, Republika Hrvatska.

Voditeljica hrvatskog izaslanstva bila je gđa Ivan Puljiz, ravnateljica Uprave za međunarodnu suradnju i europske integracije u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Voditelj njemačkog izaslanstva bio je g. Ludwig Hecke, državni tajnik u Ministarstvu školstva i dalje izobrazbe savezne zemlje Sjeverne Rajne i Vestfalije.

Članovi izaslanstava poimence su navedeni u prilogu 1 i 2 ovoga Protokola.

Nakon pozdravnih riječi i zahvale na pozivu te nakon predstavljanja obaju izaslanstava raspravljalo se o prethodno dogovorenim temama.

Hrvatska je strana naglasila kako je Hrvatska iseljenička zemlja i da je snažno zainteresirana za dobrobit djece hrvatskog podrijetla u cijelom svijetu te stoga podupire učenje hrvatskog jezika u 20 zemalja.

Njemačka je strana uvodno ukazala na činjenicu da broj učenica i učenika s hrvatskom migracijskom pozadinom kontinuirano opada. Uzrok tome je promjena zakona o državljanstvu. Od 2000. godine svako dijete rođeno u Njemačkoj ima njemačko državljanstvo.

Njemačka je strana ukazala i na federalnu strukturu njemačkog obrazovnog sustava iz koje proizlaze posve različita rješenja u području obrazovne politike u pojedinim savezним zemljama.

TEMA 1

Prosudba Protokola 4. sjednice Mješovitog hrvatsko-njemačkog stručnog povjerenstva održanog od 15. do 17. studenoga 2005. u Bonnu, Savezna Republika Njemačka

Oba izaslanstva su se složila da će prosudbu Protokola 4. sjednice Mješovitog hrvatsko-njemačkog stručnog povjerenstva provesti uz pojedine točke dnevnog reda.

TEMA 2

Obrazovna zastupljenost hrvatskih učenica i učenika u Saveznoj Republici Njemačkoj

ovdje: 2.1 statistički podatci o hrvatskim učenicama i učenicima

2.2. mjere jezične potpore za djecu i mlade s migracijskom pozadinom

2.3. Nadarena djeca i djeca s teškoćama u razvoju

Njemačko izaslanstvo uručilo je hrvatskom izaslanstvu statističke podatke o pohađanju škole hrvatske djece i mladih u Saveznoj Republici Njemačkoj od školske godine 2005./2006.do 2009./2010. uz obrazloženja. Njemačka strana ukazala je na to da se statistički podaci odnose samo na učenice i učenike s hrvatskim državljanstvom. Nisu obuhvaćena djeca hrvatskih roditelja koja su uzela njemačko državljanstvo tj. koja su rođena nakon 2000. godine.

Hrvatska je strana zamolila da joj se i ubuduće s njemačke strane dostavljaju ove statističke informacije, i to ne samo preko konzulata i Veleposlanstva, nego i izravno Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa.

Hrvatska se strana raspitala o mogućnosti navođenja zemlje podrijetla u školskim statističkim podacima o migrantima. Njemačka je strana izrazila žaljenje da to ne može obećati budući da se radi o više od 80 različitih jezika zemalja podrijetla.

Njemačko izaslanstvo izložilo je da hrvatske učenice i učenici predstavljaju oko 2,2 % svih stranih učenica i učenika u općeobrazovnim i 2,8 % u strukovnim školama. Navedeno je da hrvatske učenice i učenici pohađaju škole pretežno u savezним zemljama Baden-Württemberg, Sjeverna Rajna i Vestfalija, Bavarska i Hessen.

Njemačka je strana navela da su hrvatske učenice i učenici u usporedbi s drugim stranim učenicama i učenicima natprosječno uspješni.

Njemačka strana izvijestila je o promjenama u obrazovnoj politici posljednjih godina i njihovim posljedicama za položaj učenica i učenika s migracijskom pozadinom.

Njemačka je strana naglasila da poticanje učenja njemačkog jezika ima središnju ulogu u potpori stranim učenicama i učenicima kao i učenicama i učenicima s migracijskom pozadinom. Objasnila je različite mjere koje se poduzimaju u tom području. Hrvatskoj djeci i mladima na raspolaganju su ponude jezične potpore u svakoj fazi njihovog obrazovanja, od utvrđivanja jezične kompetencije kod četverogodišnjaka i predškolske jezične potpore do poticanja učenja jezika u nižim i višim razredima kao i pripremni razredi za učenike koji su se kasnije uključili u njemački školski sustav.

Njemačka je strana izvijestila kako je SR Njemačka potpisala Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom te sada priprema njezinu primjenu u školama. Cilj je inkluzija, dakle puno i ravnopravno sudjelovanje osoba s invaliditetom u školi.

Njemačka je strana objasnila nastojanja saveznih zemalja da se učenice i učenici kojima su potrebne dodatne mjere posebne pedagogije jače uključe u općeobrazovne škole.

Njemačka je strana izvijestila o tome kako se udio hrvatskih učenica i učenika u školama za djecu s posebnim potrebama kreće ispod prosjeka.

Hrvatska strana je istaknula da su za hrvatske učenice i učenike rijetko potrebne mjere za unaprjeđenje znanja njemačkoga jezika. Štoviše, najčešće bolje poznau njemački nego hrvatski jezik.

Njemačka je strana izvijestila o različitim mogućnostima poticanja osobito nadarenih učenica i učenika. Pritom su osobito spomenuti programi usmjereni upravo učenicama i učenicima s migracijskom pozadinom kao što je stipendijski program START ili program „Talent im Land“ u Bavarskoj i Baden-Württembergu. Takvi programi uz financijsku potporu privatnih zaklada postoje u svim saveznm zemljama. Nažalost su hrvatske učenice i učenici dosad bili vrlo slabo zastupljeni.

Hrvatska je strana navela kako nema dovoljno saznanja o ovim programima i zatražila je informativni materijal kako bi se hrvatskim učenicama i učenicima mogla skrenuti pozornost na ove programe izvrsnosti.

Njemačka je strana obećala dostaviti materijale o programima poticanja darovitih učenica i učenika s migracijskom pozadinom. Osim toga dostavit će se materijali o programu poticanja „Horizonte“ u okviru kojega se studenti s migracijskom pozadinom mogu natjecati za stipendiju ako odaberu učiteljski/nastavnički studij.

TEMA 3

Organizacija nastave hrvatskoga jezika i kulture u Saveznoj Republici Njemačkoj

- ovdje:**
- 3.1 prikaz po pojedinim saveznm zemljama**
  - 3.2. organizacija hrvatske nastave u Hessenu**
  - 3.3. hrvatska nastava u školama u kojima se uvodi cjelodnevna nastava na primjeru Baden-Württemberga – izgledi i mogućnosti**
  - 3.4. hrvatski jezik kao dio završnog ispita u „Hauptschule“ i „Realschule“, odnosno kao dio mature u gimnazijama**

Hrvatska strana izvijestila je o trenutnom stanju hrvatske nastave u SR Njemačkoj koja se dijeli na nastavu integriranu u njemački sustav i nastavu u nadležnosti Republike Hrvatske. Ustvrdila je važnost njegovanja hrvatskog jezika i kulture za hrvatske učenice i učenike u SR Njemačkoj.

Predstavljen je sustav hrvatske nastave u nadležnosti Republike Hrvatske koji se ostvaruje kroz mrežu koordinacija, a kojih je trenutačno šest u SR Njemačkoj: Berlin, Hamburg, Bavarska te tri u Baden-Württembergu: Stuttgart, Mannheim i Ulm.

U Stuttgartu je 2009. godine uspostavljen Centar hrvatske nastave u Baden-Württembergu koji hrvatskim učenicima i učiteljima nudi dodatne mogućnosti za unaprjeđenje nastave hrvatskoga jezika i organiziranje izvannastavnih aktivnosti. Isto tako, roditeljima i svim zainteresiranim nudi mogućnost susreta i komunikacije te je usto prostor u kojemu se Hrvatska može predstaviti njemačkim građanima i gdje se mogu razvijati zajedničke njemačko-hrvatske inicijative.

Njemačka je strana nadopunila izlaganje te izvijestila o postupku preuzimanja u hrvatsku nadležnost u Bavarskoj te ukazala na stanje u Hessenu gdje upravo započinje postupak preuzimanja. Predstavica Hessena je zahvalila na dobroj suradnji s hrvatskim partnerima.

Hrvatska se strana zahvalila za financijsko sudjelovanje saveznih zemalja u troškovima hrvatske nastave.

Sjeverna Rajna i Vestfalija ubuduće će također krenuti u tom smjeru, kako je unaprijed najavio državni tajnik Hecke. Pritom će se postupak preuzimanja odvijati postupno, i to onim tempom kako budu odlazili u mirovinu hrvatski učitelji trenutno zaposleni od strane savezne zemlje.

Hrvatska je strana obećala potporu.

Njemačka je strana iznijela opći problem posljedica pojačanog uvođenja cjelodnevne nastave u škole za ponudu učenja svih materinskih jezika. Što se više tradicionalna njemačka poludnevna nastava transformira u cjelodnevnu nastavu, to manje vremena preostaje za ponudu jezika zemalja podrijetla.

Njemačka je strana obećala da će se o toj temi savjetovati u tijelima Konferencije ministara prosvjete s ciljem izrade smjernica i preporuka za organizaciju nastave materinskih jezika u okviru cjelodnevne nastave.

Njemačka je strana naglasila da treba uvijek imati na umu federalnu strukturu SR Njemačke i autonomiju škola. Također treba u pedagoškom smislu voditi računa o tome da djeca

sudjelovanje u popodnevnoj nastavi na materinskom jeziku ne doživljavaju kao „kažnjavanje“ zato što tada ne bi mogli koristiti ponude u području športa i umjetnosti.

Hrvatska je strana zamolila da se iznađu rješenja u obliku preporuka kako bi se nastava na materinskom jeziku i dalje mogla održavati.

Njemačka je strana izvijestila o različitim mogućnostima u saveznim zemljama da se certificira poznavanje jezika zemlje podrijetla hrvatskih učenica i učenika putem ispita i svjedodžbi te je navela okolnosti pod kojima postignuće iz hrvatskog jezika može zamijeniti postignuće iz obveznog stranog jezika. Ova bi odredba trebala osigurati da učenice i učenici koji su odrasli u Hrvatskoj ne budu zakinuti ako se u kasnijoj fazi uključuju u njemački školski sustav.

Hrvatska je strana naglasila važnost certificiranja i izrazila želju za daljim mogućnostima certificiranja hrvatskog jezika u SR Njemačkoj.

Njemačka je strana obećala da će se nadalje potvrde stečene u hrvatskoj nastavi u nadležnosti Republike Hrvatske upisivati u svjedodžbe kao napomena i prilagati svjedodžbama. Iskazala je poticaj da takve potvrde – slično kao kod portugalskih – sadrže informaciju o postignutoj razini prema Europskome referentnom okviru za jezike.

Hrvatska je strana prihvatila da će razmotriti ovaj prijedlog. Izvijestila je također da je nastava u nadležnosti Republike Hrvatske otvorena i svim učenicama i učenicima.

TEMA 4

Mjere za poboljšanje suradnje s roditeljima i izvanškolskim ustanovama

Hrvatska je strana naglasila važnost suradnje škole i roditeljskog doma za obrazovni uspjeh djece i mladih. To posebice vrijedi za razvijanje identiteta učenica i učenika u jeziku i kulturi zemlje podrijetla. Informacije o postojećim ponudama nastave na jeziku zemlje podrijetla kao i o kulturnim priredbama mogu se i trebaju se širiti putem diplomatsko-konzularnih predstavništava, hrvatskih udruga i hrvatskih katoličkih misija. Posebnu ulogu u tome igraju Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa te Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske koji mogu održati kontakte s ministarstvima njemačkih saveznih zemalja.

Njemačka je strana naglasila važnost suradnje s roditeljima te istakla da otvorenost škole prema lokalnom okruženju predstavlja važan preduvjet suradnje za školu i roditeljski dom. Dodala je da suradnja između roditelja i škole ne može biti jednosmjerna, nego da mora imati dvije dimenzije. S jedne strane, za škole predstavlja obogaćenje u interkulturalnom smislu ako se roditelji doseljenici uključuju u život i razvoj škole, s druge strane je zadaća škole također djeci i mladima s migracijskom pozadinom približiti školu i nastavu, poticati njihova postignuća i pripremati ih na život i rad u SR Njemačkoj. Ovdje postoji jasna potreba za djelovanjem u smjeru razvoja škole i daljeg razvoja savjetovanja vezano uz školovanje. Odgovarajuće mjere moraju također biti dovoljno fleksibilne kako bi se mogle točno prilagoditi pojedinim školama. Pa i ponuda tečajeva njemačkog jezika za roditelje na školama smisljena je i opravdana.

Njemačka je strana dalje navela kao je Konferencija ministara prosvjete 2007. godine dogovorila zajedničku izjavu s organizacijama osoba s migracijskom pozadinom pod nazivom „Integracija kao šansa – zajednički za veću jednakost šansi“ kojoj je cilj poboljšati suradnju roditeljskog doma i obrazovnih ustanova kao i informirati roditelje o važnosti ranog učenja kod djece, o poticajnim mjerama i načinima školovanja.

To su npr.

- proširenje mogućnosti učenja njemačkog jezika za roditelje s migracijskom pozadinom
- informacije za roditelje i na jeziku zemlje podrijetla
- potpora udrugama u informiranju roditelja kao posrednicima između škola i roditelja
- potpora i savjetovanje pri razvijanju ponude cjelodnevnog nastave i traženju izvanškolskih partnera za suradnju od strane udruga

Njemačka je strana ukazala na mjere koje se primjenjuju u saveznim zemljama, kao npr. ponudu tečajeva njemačkog jezika za roditelje i ponudu informativnog materijala na više jezika. Dodatno je izvijestila o pozitivnim iskustvima s hrvatskim diplomatsko-konzularnim predstavništvima kao posrednicima za kontakt s iseljeničkim udrugama. Hrvatska je strana molila da se Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa trajno uključi u protok informacija.

TEMA 5

Pitanja hrvatskih učitelja

Hrvatska je strana izvijestila o upravo zaključenom natječaju za odabir sljedeće generacije učitelja koji će biti upućeni za održavanje nastave na materinskom jeziku u SR Njemačkoj i zahvalila je na brzom obavljanju procedura kod njemačkih vlasti. Kao jedini još neriješen problem navela je redovito odugovlačenje produljenja zdravstvenog osiguranja za učitelje koji borave u SR Njemačkoj više od dvije godine.

Njemačka strana predlaže da se Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Berlinu obrati dopisom Njemačkoj centrali za zdravstveno osiguranje (GVK) s upitom za uređenje iznimnog postupanja za hrvatske učitelje. Taj će dopis tajništvo Konferencije ministara prosvjete sa svoje strane popratiti istovjetnim dopisom navedenoj službi.

Hrvatska strana je iskazala zadovoljstvo vezano uz druga pitanja boravka i rada hrvatskih učiteljica i učitelja u SR Njemačkoj.

TEMA 6

Reintegracija hrvatskih učenica i učenika u Republici Hrvatskoj

Hrvatska strana je izvijestila o mjerama koje se poduzimaju za prihvaćanje i integraciju učenica i učenika u hrvatski obrazovni sustav, kao i o mogućnostima dodjeljivanja stipendija i organiziranja boravaka u Hrvatskoj za učenike i studente hrvatskoga podrijetla koji žive u SR Njemačkoj.

Naglašeno je da je znatno smanjen broj učenica i učenika koji iz SR Njemačke dolaze u Republiku Hrvatsku.

Njemačka strana zahvalila je na opsežnim informacijama hrvatske strane o primjeni programa Njemačke jezične diplome u Hrvatskoj kao i o hrvatskoj potpori navedenom programu. Dijeli pozitivno mišljenje vezano uz Njemačku jezičnu diplomu kao i tekući probni projekt u području Njemačke jezične diplome, razine I, na osam osnovnih škola koje nude njemački kao prvi ili drugi strani jezik. Na osnovi rezultata probnog projekta može se ispitati mogućnost dalje primjene programa Njemačke jezične diplome u Republici Hrvatskoj. Njemačka će strana u okviru svojih mogućnosti upućivanjem njemačkih nastavnika doprinosti daljoj potpori učenja njemačkog jezika u Republici Hrvatskoj.

TEMA 7

Razvijanje suradnje između škola iz Republike Hrvatske i Savezne Republike Njemačke

Hrvatska je strana predstavila suradnju i partnerstva u području visokog obrazovanja.

Njemačka je strana izvijestila o trenutno postojećim hrvatsko-njemačkim partnerstvima škola.

Predstavnik savezne zemlje Baden-Württemberg ukazao je na Podunavsku inicijativu koja počinje sredinom 2011. godine, koja je doduše prije svega gospodarski usmjerena, no Ministarstvo prosvjete je prati s jednim malim školskim projektom Donau-@nline. Učenice i učenici iz podunavskih zemalja tijekom tri mjeseca će komunicirati virtualno, a zatim se i susresti. Savezna zemlja Baden-Württemberg pozvala je Republiku Hrvatsku na sudjelovanje te je obećala dostaviti odgovarajuće informacije.

TEMA 8

Razno

Sljedeća sjednica Mješovitog hrvatsko-njemačkog stručnog povjerenstva za obrazovanje hrvatskih učenica i učenika u Saveznoj Republici Njemačkoj treba se održati 2015. godine u SR Njemačkoj. Mjesto i točan datum dogovorit će se diplomatskim putem.

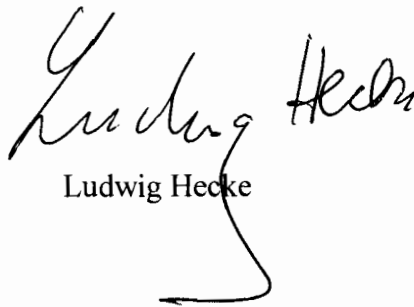
Zagreb, 18. ožujka 2011.

Za hrvatsko izaslanstvo:

Ivana Puljiz

Za njemačko izaslanstvo:

Ludwig Hecke

Prilog 1

**5. sjednica
Mješovitog hrvatsko–njemačkog stručnog povjerenstva
za obrazovanje hrvatskih učenica i učenika
u Saveznoj Republici Njemačkoj**

Zagreb, 17. i 18. ožujka 2011.

Hrvatsko izaslanstvo

1. **Ivana Puljiz**, ravnateljica Uprave za međunarodnu suradnju i europske integracije, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, voditeljica izaslanstva
2. **Milan Bošnjak**, viši stručni savjetnik, Uprava za međunarodnu suradnju i europske integracije, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
3. **Marija Crnić**, viša stručna savjetnica, Uprava za međunarodnu suradnju i europske integracije, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
4. **Katharina Hinić**, voditeljica Odsjeka za Hrvate u inozemstvu, Samostalna služba za Hrvate u inozemstvu i kulturu, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija
5. **Ankica Crkvenčić**, viša savjetnica, Agencija za odgoj i obrazovanje
6. **Ljuba Novosel**, opunomoćena ministrica, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Berlinu
7. **Anita Rogošić**, prevoditeljica

Prilog 2

5. sjednica
Mješovitog hrvatsko-njemačkog stručnog povjerenstva
za obrazovanje hrvatskih učenica i učenika
u saveznoj Republici Njemačkoj

Zagreb, 17. i 18. ožujka 2011.

Njemačko izaslanstvo

1. **Ludwig Hecke**, državni tajnik u Ministarstvu školstva i dalje izobrazbe savezne zemlje Sjeverne Rajne i Vestfalije, voditelj izaslanstva
2. **dr. Ines Geßner**, savjetnica u Ministarstvu vanjskih poslova, zamjenica voditelja izaslanstva
3. **Siegmut Keller**, viši školski savjetnik u Ministarstvu prosvjete, mladeži i športa savezne zemlje Baden-Württemberg
4. **dr. Ulrich Seiser**, savjetnik u Bavarskom državnom ministarstvu nastave i prosvjete
5. **Charlotte Mori**, savjetnica u Hessenskom ministarstvu prosvjete
6. **Ulla Ohlms**, službenica u Ministarstvu školstva i dalje izobrazbe savezne zemlje Sjeverne Rajne i Vestfalije
7. **Sebastian Brökelmann**, voditelj Odjela za kulturu u Veleposlanstvu SR Njemačke u Zagrebu
8. **Vesna Ivančević Ježek**, prevoditeljica